

Arbeidsnotat

Working Paper

2023:8

Terje Andersen
Deodat Edward Mwesiumo
Geir Arne Svenning

Hvilken type kompetanse og kunnskap trengs for å lykkes med grønne offentlige anskaffelser i samferdselsprosjekt?

Terje Andersen
Deodat Edward Mwesiumo
Geir Arne Svenning

Hvilken type kompetanse og kunnskap trengs
for å lykkes med grønne offentlige anskaffelser
i samferdselsprosjekt?

Oppdragsgiver:
Konnekt
Biskop Gunnerus gate 14, 0185 Oslo

Arbeidsnotat / Working Paper 2023:8

Høgskolen i Molde
Vitenskapelig høgskole i logistikk

Molde University College
Specialized University in Logistics

Molde, Norway 2023

ISSN 1894-4078

ISBN 978-82-7962-355-7 (trykt)

ISBN 978-82-7962-356-4 (elektronisk)

Innhold

1. Sammendrag	2
2. Innledning og bakgrunn	2
3. Grønne innkjøp, status og definisjoner	4
4. Datainnsamling, offentlige rapporter og dokumenter	6
5. Intervju og spørreundersøkelse	11
6. Resultat	14
7. Oppsummering og veien videre	16
8. Appendiks, resultat fra spørreundersøkelse	19
9. Referanseliste	31

1. Sammendrag

Offentlige anskaffelser er viktig for å lykkes med det grønne skiftet. I denne rapporten har vi prøvd å avdekke hvilken kompetanse og kunnskap som er viktig for å lykkes med grønne anskaffelser i samferdselssektoren. I tillegg kommer vi med forslag på hvordan kunnskap og kompetanseheving kan utvikles. Datainnsamlingen er tredelt. Først er en del norske og internasjonale rapporter gjennomgått for å avdekke kunnskap og kompetansebehov. Videre er det foretatt fokusintervju med en del ansatte i sektoren. Basert på disse intervjuene er en spørreundersøkelse om grønne offentlige anskaffelser gjennomført i samferdselssektoren.

Undersøkelsen avslører at det er et høyt utdanningsnivå blant de som arbeider med anskaffelser innenfor sektoren. De ansatte vurderer grønne anskaffelser å være av vesentlig betydning og aktivt engasjerer seg i problematikken. Med hensyn til kompetanse og nivå av ekspertise, anser de ansatte sin egen kompetanse som moderat, selv om en mer kritisk tolkning kan indikere en viss grad av underprestasjon på dette området. Ansatte mener man har behov for mer kompetanse innen en rekke områder relatert til grønne anskaffelser, eksempelvis utarbeidelse av grønn anskaffelsesstrategi, generell kompetanse om grønne anskaffelser og kompetanse om regelverk. Respondentene gir også tilbakemelding på hvordan de ønsker at kompetanse og kunnskapsløft skal organiseres. Dette kan oppsummeres i tre deler, kortere kurs, deltakelse i kompetansenettverk og digitale tilbud. Universitets- og høyskolesektoren (UH) har en viktig rolle i form av å skape innhold i disse tilbudene. Hvem som skal organisere disse tilbudene tar rapporten ikke stilling til.

2. Innledning og bakgrunn

Innkjøp utgjør en stadig større andel av en virksomhets verdiskapning¹. Figur 1 gir en oversikt over utgifter til offentlige innkjøp fra 1995 frem til 2022. I 2022 var de samlede utgifter til innkjøp i offentlig sektor på ca. 740 mrd. kroner². Dette igjen gjør at anskaffelsesprosessen har en avgjørende betydning for hvordan offentlige virksomheter lykkes i forhold til de mål som skal oppnås, inklusiv miljømessige målsetninger. Offentlige anskaffelser skiller seg fra andre typer anskaffelser, blant annet i forhold til at rettferdig konkurranse og ikke-diskriminering er regulert i egne lover og forskrifter. I tillegg er det ofte et politisk ønske å benytte offentlige anskaffelser som et virkemiddel for å oppnå effekter som grønne og bærekraftige anskaffelser, innovasjon og støtte til små og mellomstore bedrifter (SMB)³. Offentlige anskaffelser reguleres

---

¹ Eurostat, "Statistics for the European Union's (EU) manufacturing sector," *Annual detailed enterprise statistics for industry*. (2015), Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Manufacturing_statistics_-_NACE_Rev._2.

² SSB, Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter, (2023).

³ Nikolaus Obwegeser and Sune Dueholm Müller, "Innovation and public procurement: Terminology, concepts, and applications," *Technovation* 74-75 (2018/06/01/ 2018), <https://doi.org/10.1016/j.technovation.2018.02.015>.

av en rekke lover og reguleringer, både nasjonale og internasjonale, blant annet lov om offentlige anskaffelser⁴, lov om klimamål⁵, EU's anskaffelsesdirektiv⁶ og WTO-avtalen om offentlige innkjøp (GPA)⁷. Likevel lykkes ikke det offentlige i stor nok grad til å bruke offentlige anskaffelser som et virkemiddel for en grønnere fremtid. Riksrevisjonen har nylig påpekt en rekke mangler og utfordringer i forhold til måloppnåelse, helhetlig tilnærming, kunnskap, statistikk og koordinering⁸.

Figur 1. Offentlig innkjøp 1995-2022⁹

Det finnes en rekke typer anskaffelser, fra standard produkter og tjenester der pris og volum er de viktigste utvalgsriterier, til innovative anskaffelser der kunde og leverandør må jobbe tett sammen for å fullføre anskaffelsen¹⁰.

Samferdselssektoren utgjør en betydelig andel av offentlige anskaffelser. Statens vegvesen alene, kjøper årlig varer og tjenester for om lag 40 mrd. kroner¹¹. Anskaffelsene inkluderer forskjellige typer, fra standard varer og tjenester, kjøp av persontrafikk og reiser, vedlikehold av infrastruktur, til store utbyggingsprosjekt innen for eksempel vei og jernbane. Denne rapporten fokuserer på de sistnevnte, der målsetningen er å kartlegge **hvilken type kompetanse og kunnskap som trengs for å lykkes med grønne offentlige anskaffelser i samferdselsprosjekt?** Rapporten har følgende oppbygging. I kapittel 3 oppsummeres en kort status fra forskningslitteraturen. I kapittel 4 presenteres data funnet i offentlige rapporter og dokumenter. Kapittel 5 beskriver hvordan en spørreundersøkelse ble utformet, før resultatene fra spørreundersøkelsen presenteres i kapittel 6. Kapittel 7 oppsummerer resultatene og gir noen anbefalinger for å løse kunnskap- og kompetansebehovet i sektoren.

⁴ Nærings- og fiskeridepartementet, "Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)," (2017).

⁵ Klima- og miljødepartementet, "Lov om klimamål (klimaloven)," (2018).

⁶ EU, "DIRECTIVE 2014/24/EU on public procurement," (2014).

⁷ WTO, "Agreement on Government Procurement 2012 and related WTO legal texts," (2012).

⁸ Riksrevisjonen, *Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser* (Oslo, Norway, 2022), <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2021-2022/gronne-offentlige-anskaffelser.pdf>.

⁹ SSB, Short Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter.

¹⁰ Elvira Uyerra and Kieron Flanagan, "Understanding the Innovation Impacts of Public Procurement," *European Planning Studies* 18, no. 1 (2010/01/01 2010), <https://doi.org/10.1080/09654310903343567>.

¹¹ "Om anskaffelser i Statens vegvesen," 2023, lest 23.10.2023, <https://www.vegvesen.no/fag/leverandor/dette-ma-du-som-leverandor-vite/>.

3. Grønne innkjøp, status og definisjoner

Offentlige anskaffelser refererer til offentlige og offentlig kontrollerte foretaks kjøp av varer og tjenester. Da offentlige anskaffelser utgjør en betydelig del av fellesskapets midler, forventes det at de utføres effektivt og med høye standarder for atferd for å sikre høy kvalitet på tjenesteleveransen og ivareta allmennhetens interesser¹². I 2022 utgjorde offentlige anskaffelser i Norge 743 milliarder kroner¹³. I 2021 utgjorde dette ca. 16% av brutto nasjonalprodukt (BNP)¹⁴, noe høyere enn gjennomsnittet i OECD¹⁵.

Det er en økende interesse for offentlige anskaffelser og dette kan studeres fra forskjellige perspektiv, som juridiske forhold, institusjonelle forhold, optimalisering av prosesser, prosedyrer og verktøy, kontrollsystem, korrupsjon/antikorrupsjon, samhandling med privat sektor, håndtering av kontrakter og klagehåndtering¹⁶. Andre momenter kan være politiske virkemidler, forskjellige strategier for offentlige anskaffelser og leverandørutvelgelse¹⁷. I tabell 1 under har vi listet en del forskjellige typer av anskaffelser som kan benyttes ved offentlige anskaffelser, fra anskaffelser av standard produkter der pris ofte er det dominerende motiv, via innovasjoner for å utvikle piloter og prototyper, nye løsninger der teknologi er viktig, til kundetilpassede produkter for å løse spesifikke behov¹⁸. Som en ser av tabellen, er både produkt, motivasjon og forholdet mellom kunde og leverandør svært forskjellige ved de forskjellige anskaffelsestypene.

Tabell 1. Forskjellige typer offentlige anskaffelser¹⁸.

<i>Anskaffelses-type</i>	Effektiv	Eksperimentell	Teknologisk	Tilpasset
<i>Produkt</i>	Ensartede, standard produkt	Ny design, prototype/pilot	Nye tekniske løsninger for å møte et behov	Kundetilpassede produkt
<i>Overordnet motivasjon</i>	Pris/ytelse	Funksjonell produktytelse. Innovasjon	Best tilgjengelig/mest effektiv løsning	Den best tilpassede løsningen til spesifikke behov
<i>Kunde/leverandør forhold</i>	Armlengdes avstand	Samarbeid	Kunde styrer leverandør	Repeterende

I den senere tid har det vært en økende interesse for grønne, bærekraftige og sirkulære offentlige anskaffelser¹⁹. Bærekraftige anskaffelser poengterer viktigheten av både økonomiske, miljømessige og sosiale forhold, mens grønne anskaffelser kun setter søkelys på de miljømessige forhold relatert til offentlige anskaffelser. Sirkulære offentlige anskaffelser setter søkelys på å lukke energi- og materialsøyfer, samtidig som en minimerer avfall i hele

¹² "Public procurement," 2023, lest 06.03.2023, <https://www.oecd.org/gov/public-procurement/>.

¹³ SSB, Short Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter.

¹⁴ Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), Utgifter til offentlige innkjøp, (2023).

¹⁵ "What is Public Procurement?," lest 23.10.2023, <https://www.oecd.org/governance/ethics/public-procurement.htm>.

¹⁶ A Araujo, "Procurement capacity building in developing countries" (paper presented at the A presentation at the international public procurement conference: Fort Lauderdale, Florida, USA, 2004).

¹⁷ Andrea Stefano Patrucco, Davide Luzzini, and Stefano Ronchi, "Research perspectives on public procurement: Content analysis of 14 years of publications in the journal of public procurement," *Journal of Public Procurement* 17, no. 2 (2017), <https://doi.org/10.1108/JOPP-17-02-2017-B003>.

¹⁸ Uyarra and Flanagan, "Understanding the Innovation Impacts of Public Procurement."

¹⁹ Sönnich Dahl Sönnichsen and Jesper Clement, "Review of green and sustainable public procurement: Towards circular public procurement," *Journal of Cleaner Production* 245 (2020/02/01/ 2020), <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.118901>.

livssyklusen til et produkt eller en tjeneste²⁰. Selv om begrepet grønne offentlige anskaffelser (Green Public Procurement, GPP) har eksistert i flere tiår, er det fortsatt identifisert en del utfordringer relatert til konseptet, som grønne kriterier for leverandørvalg; hvordan koble grønne offentlige anskaffelser til grønne innovasjoner; og hvordan bruke grønne offentlige anskaffelser som et effektivt politisk verktøy for miljøet²¹. Dette igjen kan være relatert til barrierer for implementering av effektive grønne anskaffelsesprosesser, verktøy som livssyklus kostnader og analyser, miljømerking o.l., og manglende rapporteringsregimer. I sum kan dette resultere i en ikke optimal effektivitet relatert til miljømåloppnåelse.

I en større norsk undersøkelse fra 2009, ble følgende barrierer identifisert for offentlige organisasjoner i forbindelse med å gjennomføre grønne anskaffelser²²:

1. Størrelsen på kommunen. Små kommuner hadde mindre søkelys på grønne anskaffelser enn store.
2. Å ha en innkjøpsstrategi og innkjøpsavdeling har betydning for å lykkes med grønne anskaffelser. Dette er også relatert til størrelse på virksomheten.
3. Kunnskap er viktig for å lykkes med grønne anskaffelser.
4. Innkjøp må samarbeide med miljøeksperter. Den gang var miljøeksperter sett på som en mangelvare.
5. Behov for nasjonale standarder og maler innen grønne anskaffelser.

I en nyere internasjonal studie fra 2018 påpekes det at det fortsatt er utfordringer innen grønne offentlige anskaffelser²¹. Dette gjelder innen alle faser i en anskaffelsesprosess, fra et behov oppstår, spesifikasjoner, utlysning, utvelgelse, forhandlinger, kontraktinngåelse til kontraktoppfølging. Det inkluderer også verktøy og metoder for å støtte opp om anskaffelsesprosessen.

Begge studiene påpeker kunnskap og kompetanse som en viktig forutsetning for å lykkes med grønne offentlige anskaffelser. Det er også påpekt at kjennskap til verktøy for å utføre grønne innkjøp er viktig²³. Det bør derfor investeres i opplæring og kompetanseheving for innkjøpere²⁴. Hvilken type kompetanseheving som er nødvendig er imidlertid ukjent.

Samferdsel utgjør en betydelig del av offentlige anskaffelser, og innbefatter både lokalt (kommune), regionalt (fylkeskommune) og nasjonalt (stat) nivå, der flere typer offentlige anskaffelser blir benyttet (se tabell 1). Utbyggingsprosjekt er underlagt forskjellige plan- og reguleringsregimer ut fra hvilket forvaltningsnivå som håndterer prosjektene. I tillegg kjøper det offentlige en rekke tjenester. Som et resultat av politiske føringer og skjerpet lovgivning har sektoren i de senere årene hatt en markert grønnere profil. Et eksempel på dette er kjøp av fergetjenester. Antallet elektriske ferger er sterkt økende og vil være 50% av totalt antall ferger inne kort tid²⁵. Andre eksempler er utslippsfrie busser, og utslippsfrie og fossilfrie byggeplasser.

---

²⁰ EU Commission, Public procurement for a circular economy: Good practice and guidance, (2017).

²¹ Wenjuan Cheng et al., "Green Public Procurement, missing concepts and future trends – A critical review," *Journal of Cleaner Production* 176 (2018/03/01/ 2018), <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.12.027>.

²² Ottar Michelsen and Luitzen de Boer, "Green procurement in Norway; a survey of practices at the municipal and county level," *Journal of Environmental Management* 91, no. 1 (2009/10/01/ 2009), <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2009.08.001>.

²³ Francesco Testa et al., "Drawbacks and opportunities of green public procurement: an effective tool for sustainable production," *Journal of Cleaner Production* 112 (2016/01/20/ 2016), <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.09.092>.

²⁴ Francesco Testa et al., "Examining green public procurement using content analysis: existing difficulties for procurers and useful recommendations," *Environment, Development and Sustainability* 18, no. 1 (2016/02/01 2016), <https://doi.org/10.1007/s10668-015-9634-1>.

²⁵ SSB, Utfordringer med fornybart drivstoff, (2022).

4. Datainnsamling, offentlige rapporter og dokumenter

For å besvare den overordnede problemstillingen «Hvilken type kompetanse og kunnskap trengs for å lykkes med grønne offentlige anskaffelser i samferdselsprosjekt?» har vi benyttet forskjellige kilder for datainnsamling. Det finnes en rekke offentlige rapporter, avhandlinger, diskusjonspapirer, presentasjoner og andre typer dokumenter publisert av organisasjoner, myndigheter, forskningsinstitutter og andre som omtaler, direkte eller indirekte, kompetanse og kunnskapsbehov i forhold til grønne offentlige anskaffelser. Vi har i hovedsak avgrenset materialet til norske, nordiske og europeiske kilder. Argumentet for dette er tosidig. For det første ønsker vi å belyse norske forhold. Norske offentlige anskaffelser er gjennom deltakelse i det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) underlagt de samme reguleringer som i EU. Interessen for grønne offentlige anskaffelser er ikke begrenset til Europa. Det finnes en rekke andre initiativ, både nasjonale og globale. Både FN systemet og OECD har produsert mye materiale innen dette området. FNs miljøprogram, United Nations Environmental Programme (UNEP) tilbyr publikasjoner og nyhetsbrev om temaet²⁶. OECD har egne websider om temaet, inkludert anbefalinger, verktøy og publikasjoner²⁷. Dette materialet er ikke direkte omtalt i denne rapporten, selv om deler av det er benyttet som inspirasjon.

Gevinstanalyser av grønne anskaffelser, 2017²⁸.

I denne rapporten utført av Oslo Economics for miljødirektoratet ble det gjennomført gevinstanalyse av ti grønne anskaffelser. Flere av anskaffelsestypene fra tabell 1 var benyttet i de forskjellige anskaffelsene. Selv om flere av anskaffelsene hadde høyere CO2 kostnader enn andre miljøtiltak, kunne denne økte kostnaden i flere tilfeller forsvares. Det er i hovedsak tre argumenter som benyttes for å forsvare denne økte kostnaden; utvikling av ny teknologi, leverandørutvikling og økt anskaffelseskompetanse i form av læring fra de forskjellige anskaffelsesprosessene.

I analysen ble 49 representanter fra innkjøpersiden, leverandørsiden og andre sentrale aktører intervjuet. En observasjon var at kun et fåtall av informantene fra innkjøpersiden hadde en dedikert innkjøper sentralt i prosjektet. Dette kan indikere at andre aktører enn innkjøpere har sentrale roller i forhold til grønne offentlige anskaffelser. Analysen poengterer at for å lykkes med grønne anskaffelser, må man ha kunnskap om markedet og tilbydere av miljøvennlige produkter og tjenester.

Stortingsmelding 22. Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser, 2018-2019²⁹.

Denne stortingsmeldingen omhandler alt offentlig innkjøp i Norge. Her listes det opp en rekke tilleggseffekter en ønsker å oppnå ved offentlige anskaffelser. Klima og miljø er en av disse effektene. Det er også det området en mener det største forbedringspotensialet finnes. Et av tiltakene som ønskes å prioriteres, er å utvikle verktøy for å identifisere effekter og kostnader av å stille miljøkrav i offentlige anskaffelser. På et overordnet nivå skal profesjonalitet og kompetanse blant offentlige innkjøpere økes, for å sikre at anskaffelsene blir gjennomført på en best mulig måte. Det poengteres at behov for kompetanseheving gjelder flere enn selve innkjøpsfunksjonen, eksempelvis ledelse, budsjetteiere, fagansvarlige og kontraktsforvaltere.

---

²⁶ <https://www.unep.org/explore-topics/resource-efficiency/what-we-do/sustainable-public-procurement>

²⁷ <https://www.oecd.org/gov/public-procurement/>

²⁸ Oslo Economics, *Gevinstanalyser av grønne anskaffelser* (2017),

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M960/M960.pdf>.

²⁹ "Nærings- og fiskeridepartementet", Stortingsmelding 22. Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser, (2018-2019).

Sustainable public procurement in Norway, Testing the MAPS Module on Sustainable Public Procurement 2020 (SPP)³⁰

MAPS (The Methodology for Assessing Procurement Systems) er en metodikk utviklet av Verdensbanken for å hjelpe land med å evaluere og forbedre sine offentlige anskaffelsessystemer. Metodikken er for tiden forvaltet av OECD. Som første land har Norge benyttet denne metodikken for å evaluere bærekraftige offentlige anskaffelser. I tillegg ble analysen brukt for å teste metodikken opp mot bærekraftige offentlige anskaffelser. MAPS vurderer anskaffelsessystemer innen fire områder:

1. Juridiske, regulatoriske og politiske områder.
2. Institusjonelt rammeverk og ledelseskapasitet.
3. Offentlige anskaffelser og markedspraksis.
4. Ansvarlighet, integritet og åpenhet i det offentlige anskaffelsessystemet.

Innenfor hvert område blir forskjellige indikatorer vurdert, totalt 29 stk. Vurderingene vektet etter en trafikklysmoell, rødt, gult (noen mangler) og grønt (akseptabelt/i henhold til norm). Analysen avdekket ingen røde lys, men 21 mangler. En av hovedanbefalingene var å øke kompetanse innen bærekraftige offentlige anskaffelser. Dette kan gjøres både ved å inkludere bærekraft i allerede eksisterende utdanningstilbud og ved å etablere nye akademiske tilbud innen bærekraftig offentlig anskaffelser.

Handlingsplan for økt andel klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon, 2021³¹.

Regjeringen lanserte 9. september 2021 en handlingsplan for å øke andelen klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon. Denne handlingsplanen skal være et strategisk fundament for arbeidet med grønne offentlige anskaffelser framover, og inneholder ti hovedpunkter:

1. Offentlige anskaffelser skal aktivt benyttes for det grønne skiftet.
2. En del nøkkelvirkosomhet som Statens Vegvesen og Bane Nør skal bane vei i dette arbeidet.
3. Grønt kompetanseløft 2021-2030.
4. Lederutvikling med vekt på innovasjon og grønne anskaffelser.
5. Forbedret statistikk om grønne anskaffelser.
6. Økt samarbeid med leverandører for grønne og sirkulære løsninger.
7. Tilrettelegging av grønne oppstartsbedrifter.
8. Samarbeid med forsknings og innovasjonsmiljøer.
9. Bede oppfølging i forhold til grønne offentlige anskaffelser.
10. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) skal ha en aktiv rolle som katalysator og veileder.

Handlingsplanen skiller seg til en viss grad fra tidligere planer og undersøkelser i forhold til at den har et større søkelys på innovasjon og ledelse, og mindre på innkjøpsfunksjonen og dens rolle for å øke grønne anskaffelser. I forhold til punkt 3 over, vil DFØ ha en sentral rolle som pådriver og kompetansesenter innen grønne offentlige anskaffelser.

---

³⁰ Difi and OECD, Sustainable Public Procurement in Norway 2020, Testing the MAPS Module on Sustainable Public Procurement (SPP), (2020).

³¹ Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), *Handlingsplan for økt andel klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon* (2021), https://anskaffelser.no/sites/default/files/2021-09/dfo_handlingsplan_2021_01.pdf.

Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser, 2022³².

I februar 2022 la Riksrevisjonen i Norge frem en rapport der de belyste status i forhold til grønne offentlige anskaffelser. I lys av anskaffelsesloven fra 2017³³ og klimaloven fra 2018³⁴ var målsetningen med undersøkelsen å vurdere i hvilken grad offentlige oppdragsgivere innretter anskaffelsespraksisen slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger. Rapporten hadde fem hovedkonklusjoner:

- Offentlige anskaffelsespraksis bidrar ikke i stor nok grad til å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger.
- Mangel på helhetlig tilnærming.
- Det finnes et omfattende veiledningsmaterieell, men dette er ikke godt nok kjent.
- Manglende statistikk og styringsinformasjon.
- Økt offentlig koordinering er nødvendig.

Kulepunkt 3 er direkte relatert til kunnskap og kompetanse. Det er utarbeidet en rekke veiledningsmaterieell for grønne offentlige anskaffelser, men det viser seg at majoriteten av innkjøpere ikke har kjennskap til disse. Rapporten fastslår at «mangelfull kompetanse hos oppdragsgivere er en av hovedårsakene til at det ikke tas klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser». Undersøkelsen avdekker også at offentlige innkjøpere opplever manglende miljøkompetanse som en avgjørende barrierene for å gjennomføre grønne offentlige anskaffelser. Rapporten går i liten grad videre med å foreslå spesifikke målgrupper og konkret hvilke miljøkompetanser som er påkrevet.

Anskaffelsesundersøkelsen 2022³⁵

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har siden 2018 undersøkt en rekke forhold innen offentlige anskaffelser via de tre undersøkelsene «Modenhet i anskaffelser» fra 2018, «Modenhet i offentlige anskaffelser» fra 2020 og «Anskaffelsesundersøkelsen» fra 2022. Resultatene er presentert med svar for de tre forvaltningsnivåene, kommuner, fylkeskommuner, statlig virksomhet, samt offentlige foretak og selskap. Et funn her er at andelen virksomheter som mener de har tilstrekkelig kompetanse innen klima og miljø relatert til anskaffelser er synkende. Dette kan indikere at virksomheter møter større forventninger til hensyntaing av klima og miljø i anskaffelser, som igjen krever kompetanseheving. Undersøkelsen viser også at kun 57 prosent av virksomheten har innført tiltak som fremmer null- og lavutslippsløsninger og sirkulærøkonomi. Det er innen transport (41%) og bygg (28%) de fleste tiltakene er innført. Innenfor området innovative anskaffelser, som også inkluderer grønne innovative anskaffelser, er tid, ressurser og innovasjonskompetanse rangert som de tre største barrierer for å lykkes.

DFØ, Kriterieveiviser for bærekraftige anskaffelser³⁶

DFØ har utarbeidet et rammeverk med krav og kriterier for miljø, sosialt ansvar og dokumentasjon av kravene som kan stilles i en anskaffelsesprosess. Rammeverket er utviklet for innkjøpskategoriene anlegg, avfallsinnsamling, bygg, IT-utstyr, mat- og måltidstjenester, møbler og transport, og hensyntar livsykluskostnader ved anskaffelser. Veiviseren skal gjøre det lettere for offentlige virksomheter å sette krav om bærekraft. De forskjellige kriteriesettene blir jevnlig revidert og nye innkjøpskategorier blir inkludert.

---

³² Riksrevisjonen, *Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser*.

³³ Nærings- og fiskeridepartementet, "Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)."

³⁴ Klima- og miljødepartementet, "Lov om klimamål (klimaloven)."

³⁵ Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), *Anskaffelsesundersøkelsen (2022)*, https://anskaffelser.no/sites/default/files/2022-06/Anskaffelsesundersokelsen_hovedrapport_2022.pdf.

³⁶ "Kriterieveiviseren – veileder til bærekraftige krav," 2023, lest 19.04.2023, <https://kriterieveiviseren.anskaffelser.no/>.

Forslag til skjerpede miljøkrav i offentlige anskaffelser³⁷

Som en del av Hurdalsplattformen ønsker dagens regjering å endre regelverket for offentlige anskaffelser slik at det støtter viktige mål som bærekraft. Forslagene kan oppsummeres i to hovedpunkt:

1. Miljøhensyn skal alltid vektes med minimum 30 prosent og høyere der det er relevant
2. Det skal stilles miljøkrav i minimum kvalifikasjonskrav, kravspesifikasjon, tildelingskriterium eller kontraktvilkår.

En viktig endring er at regelverket endrer lovgivning fra «bør vektlegges 30 prosent», til «skal vektlegges 30 prosent».

Forslagene har vært ute til høring og endringene trer i kraft 01.01.2024.

Nordisk ministerråd 2009, Benefits of Green Public Procurement³⁸

Allerede i 2009 påpekte rapporten viktigheten av grønne offentlige anskaffelser som en strategi for å fremme bærekraftig utvikling og redusere miljøbelastninger. Lederskap ble sett på som en utfordring for å lykkes med denne type anskaffelser. Et rammeverk for å bestemme om, når og hvordan grønne anskaffelser skal benyttes ble utviklet. Viktige kriterier for om grønne offentlige anskaffelser skal benyttes er innkjøpsvolum, miljøpåvirkning og konkurrerende reguleringer. Hvis det allerede finnes hensiktsmessige løsninger (produkter og tjenester) er et viktig kriterium for hvilke typer anskaffelse som skal benyttes (se tabell 1). To spesifikke tiltak ble foreslått for offentlige anskaffelser. For det første, et større fokus på, og kunnskap om, livssyklus metodikk som LCC (Life Cycle Costs) og LCA (Life Cycle Assessment). Videre, på sentralt nivå, å prioritere grønne offentlige innkjøp som verktøy, styrke visjoner, strategier, systemer og utdanning – og adressere barrierer. Hvis en ser på resultatene innen offentlige anskaffelser i Norge de siste 15 årene, kan det konkluderes med at norske virksomheter i stor grad har fulgt disse anbefalingene.

Study on “Strategic use of public procurement in promoting green, social and innovation policies”³⁹

Denne studien kartla offentlige anskaffelses -politikk, -prosesser og -praksiser i forhold til grønne-, sosiale- og innovative anskaffelser i ti europeiske land. Anbefalingene i studiene kan kort oppsummeres i følgende hovedpunkt:

- Ha klare ambisjoner om hva en ønsker å oppnå med grønne offentlige anskaffelser.
- Økt samarbeid innen offentlig forvaltning for å utvikle strategiske offentlige anskaffelser og utnytter synergiene mellom enheter.
- Utarbeide incentivordninger for grønne offentlige anskaffelser.
- Identifisere behovet anskaffelsen skal løse. Dette for å gjøre det lettere å ha en grønn tilnærming tidlig i anskaffelsesprosessen.
- Etablere et miljø for kontinuerlig læring og forbedring.
- Støtte praktikere med brukervennlige verktøy, samt deling av kunnskap og formidling av «best practices».
- Prioritere nøkkelsektorer.
- Harmonisere og standardisere datainnsamling for analyse og kontroll.

Når en ser på arbeidet DFØ har gjort over de siste ti årene innen grønne anskaffelser, ser en at anbefalingene i en stor grad er fulgt.

---

³⁷ Nærings- og fiskeridepartementet, Forslag til skjerpede miljøkrav i offentlige anskaffelser, (2022).

³⁸ Nordic Council of Ministers, Benefits of Green Public Procurement, (2009).

³⁹ European Commission, Study on “Strategic use of public procurement in promoting green, social and innovation policies”, (Brussels 2015).

Buying Green! A Handbook on Green Public Procurement⁴⁰

Allerede i 2004 utarbeidet EU en veileder/håndbok for grønne offentlige anskaffelser. Veilederen har siden kommet i to nye revisjoner, i 2011 og i 2016. De forskjellige versjonene gjenspeiler oppdatert EU politikk innen grønne offentlige anskaffelser. Siste versjonen inneholder:

1. Veiledning om hvordan man utvikler en grønn anskaffelsesstrategi
2. Veiledning i utarbeidelse av anskaffelseskriterier og gjennomføring av anskaffelsesprosessen.
3. Verktøy og maler for grønne anskaffelsesprosesser.
4. Leverandørvurdering inklusive ekskluderings- og inkluderings-kriterier.
5. Kontraktsutforming og oppfølging

Veilederen er illustrert med en rekke Case-studier som viser eksempler på vellykkete grønne anskaffelse, og nevner i tillegg fire viktige innkjøpskategorier relatert til miljøavtrykk; bygninger, mat og catering, kjøretøy, og produkter med høyt energiforbruk. Elektrifisering av norske bilferger er igjen benyttet som eksempelcase på et vellykket grønt offentlig anskaffelsesprosjekt.

Veilederen er et av EU-kommisjonen viktigste hjelpemiddel for å få offentlige innkjøpere til å handle mer miljøvennlig. Det er også et viktig hjelpemiddel for leverandører til å tilpasse seg grønne forespørsler og anbud. Veilederen påpeker at kunnskap og opplæring av innkjøpsfunksjonen, for eksempel hvordan innlemme miljøhensyn i anbudsprosedyrer, utvikling av grønne kriterier, vurdering av tilbydere og tilbud, samt livssyklus perspektiv i tilbud og anbud er viktig.

Igjen ser vi at norsk offentlig anskaffelses-praksis og -politikk er sterkt påvirket av EU. DFØ's kriterieveiviser for bærekraftige anskaffelser baserer seg på flere av anbefalingene i veilederen.

GPP Good Practice⁴¹

Siden 2010 har EU samlet inn eksempler på gode grønne offentlige innkjøpsinitiativ. Eksempelene inneholder blant annet bruk av livssyklus perspektiv, sirkulærøkonomi og bærekraftige innovative anskaffelser. Eksempelene er kategorisert i ca. 25 forskjellige kategorier, fra IT utstyr, mat og tekstiler, til veibygging og energiutbygging. En rekke eksemplene er av nyere dato. Disse kan brukes til inspirasjon og hjelpe offentlige innkjøpere til å utvikle og gjennomføre grønne anskaffelser. Komplette kontaktinformasjon er tilgjengelig i hvert enkelt eksempel.

Public procurement for a circular economy: good practice and guidance⁴²

I denne veilederen fokuseres det på grønne offentlige anskaffelser for å støtte opp om sirkulær økonomi. En sirkulær økonomi vil ikke bare redusere miljøfotavtrykket, det gir også en mulighet til økonomisk vekst og nyskaping av arbeidsplasser, uten at dette går på bekostning av miljøet. Veilederen har en 4R (reduce, recycle, recover, reuse) tilnærming, der de sirkulære strategiene reduser, resirkuler, gjenvinn og gjenbruk blir gjennomgått. Sirkulære innkjøp kan deles i tre nivåer. På systemnivå nevnes nye sirkulære forretningsmodell som servitiserings/produkt-service systemer (PSS), offentlig privat partnerskap og andre kontraktsmessige metoder som innkjøpsorganisasjoner kan bruke for å øke sirkularitet. Leverandørnivået beskriver hvordan leverandører kan bygge sirkularitet inn i sine egne systemer og prosesser, som retursystem og design for demontering eller reproduksjon. Produktnivået kan inkludere

---

⁴⁰ European Commission., Buying Green! A Handbook on Green Public Procurement, (Brussels, Belgium 2016).

⁴¹ "GPP Good Practice," 2010, lest 21.04.2023, https://ec.europa.eu/environment/gpp/case_group_en.htm.

⁴² Commission, Short Public procurement for a circular economy: Good practice and guidance.

produktdeklarasjoner, bruk av resirkulerte materiell, mulighet for demontering og andre produktspesifikke egenskaper.

Både juridiske rammebetingelser, anskaffelseskriterier og økonomiske kriterier blir omhandlet, i tillegg til de forskjellige fasene i sirkulære anskaffelser. Det veiledes i både effektive/standardiserte anskaffelser og innovative anskaffelser, og veilederen er illustrert med en rekke eksempler på vellykkede sirkulære anskaffelser.

ProcurComp^{EU} - European Competency Framework for Public Procurement Professionals⁴³

ProcurComp^{EU} er et omfattende rammeverk for å profesjonalisere offentlige innkjøp. Rammeverket er utarbeidet av EU og definerer 30 nøkkelkompetanser innen offentlige anskaffelser. Målsettingen med rammeverket er å etablere en felles referanse for fagfolk innen feltet. Det inneholder blant annet en kompetansematrise som lister opp de kompetanser og ferdigheter de enkelte rollene innen offentlige anskaffelser bør ha. Et evalueringsverktøy der ansatte som jobber innen offentlige anskaffelser kan kartlegge sine og virksomhetens modenhet i forhold til kompetansematrisen er også utviklet. Rammeverket foreslår også et generelt utdanningsprogram for offentlige innkjøpere.

De 30 kompetansene er inndelt i anskaffelsesspesifikke kompetanser og generelle/myke (soft) kompetanser. De generelle kompetansene er igjen inndelt i personlige, kollektive og prestasjons klynger, mens de anskaffelsesspesifikke kompetansene er delt inn i klyngene før og etter tildeling og horisontal, som inkluderer kompetanser benyttet i alle faser av en anskaffelsesprosess. Eksempler på generelle nøkkelkompetansene er tilpassingsevne (21), samarbeid (24) og prosjektledelse (28), mens noen av de anskaffelsesspesifikke kompetansene er lovgiving (3), bærekraftig offentlige anskaffelser (5), offentlige innkjøp av innovasjonsløsninger (6), og anbudsevaluering (15). For hver kompetanse er det definert fire kvalifikasjonsnivåer, basisnivå, mellomnivå, avansert nivå og ekspertnivå.

Oppsummering offentlige rapporter og dokumenter

Det er utarbeidet en rekke offentlige rapporter, avhandlinger, diskusjonspapirer, presentasjoner og andre typer dokumenter publiseres av organisasjoner, myndigheter, forskningsinstitutter og andre, som omhandler grønne offentlige anskaffelser. Arbeid med grønne offentlige anskaffelser kan deles inn i tre nivåer. Et regulatorisk nivå, der politikk, lover og reguleringer blir håndtert, et strategisk nivå, der offentlige virksomheter utformer sine overordnede strategier, og et operativt nivå der anskaffelsesprosessen blir utført. For alle nivå er det behov for data for analyse og kontroll. Figur 2, illustrerer denne oppdelingen. På strategisk og operativt nivå er det to områder som ofte nevnes som kritiske faktorer for å lykkes innen grønne offentlige anskaffelser, lederskap og kunnskap/kompetanse innen området. I det videre arbeidet har vi valgt å fokusere på kunnskap og kompetanse for de to nivåene. Det regulatoriske nivået er viktig, men vi ser på dette som et nivå som ligger over den spesifikke bransjen vi undersøker. Vi har derfor valgt å utelate dette i det videre arbeidet.

5. Intervju og spørreundersøkelse

Som nevnt i det foregående kapittelet er kompetanse og kunnskap nevnt en rekke steder som en nøkkelfaktor for å lykkes med grønne offentlige anskaffelser. Det nevnes imidlertid lite om hvilke type kunnskap og kompetanse som trengs. En aktiv ledelse er også nevnt som en nøkkelfaktor. Vi ønsket derfor å finne ut mer om hvilke typer kompetanse og kunnskap som trengs, samt om det er forskjeller i kompetansebehovet på strategisk og operativt nivå. Vi ønsket

---

⁴³ European Commission, *ProcurCompEU – the European competency framework for public procurement professionals* (2020), https://commission.europa.eu/system/files/2020-12/procurcompeu-ecf_for_pp_en.pdf.

i tillegg å finne ut om det operative nivå hadde de samme utfordringene innen feltet som det strategiske nivået.

Regulatorisk nivå: Politiske ambisjoner Lover Reguleringer	Analyse og kontroll
Strategisk nivå: Utarbeidelse av strategi	
Operativt nivå: Utførelse av anskaffelser i henhold til strategi	

Figur 2. Nivå av grønne offentlige anskaffelser.

Vi utviklet derfor et spørreskjema med spørsmål om grønne offentlige anskaffelser innen samferdselssektoren med spesiell vekt på kompetanse og kunnskap. For å kvalitetssikre spørsmålene utførte vi seks fokusintervju med sju aktuelle interessenter innen sektoren. Vi inkluderte fire personer fra statlig sektor, to personer fra fylkeskommunal sektor og en person fra kommunal sektor. Tre av interessentene hadde lederstillinger, mens fire jobbet enten som fagpersoner innen samferdsel, eller innen innkjøpsfunksjon. Intervjuene resulterte i en rekke endringer i spørreskjemaet, der spørsmål ble endret, fjernet eller lagt til. Den endelige spørreundersøkelsen ble sendt ut til ansatte i en del statlige virksomheter, samt samtlige kommuner og fylker. Til sammen ble det sendt ut 461 hevdendelser. Svarene inkluderte ansatte både i innkjøpsfunksjon, fagpersoner og ledere. Totalt fikk vi inn 136 svar, med en fordeling mellom forvaltningsnivåene som vist i figur 3.

Ca. halvparten av svarene kom fra ledere (49,6%), de resterende fra andre sentrale ansatte relatert til anskaffelser (50,4%). For å avdekke eventuelle forskjeller i svarene basert på størrelsen på virksomheten, spurte vi også om dette. Fordelingen her vises i figur 4.

Svar	Antall	% av svar	
Statlig	51	37.5%	 37.5%
Fylkeskommunal	27	19.9%	 19.9%
Kommunal	58	42.6%	 42.6%

Figur 3. Fordeling av respondenter på forvaltningsnivå.

Vi spurte også om utdanningsbakgrunn, utdanningslengde og alder på respondentene. Angående alder var alle aldersgrupper representert, med en majoritet av svarene i aldersgruppene 40-60 år (60%). Over 95% av respondentene hadde en eller annen form for høyskoleutdanning, der nesten 50% hadde en mastergrad eller mer. Det var liten forskjell mellom ledere og andre angående utdanningslengde. Av utdanningsbakgrunn hadde flertallet en teknisk bakgrunn, noe som er naturlig innen samferdselssektoren. Her hadde flere ledere (63%) enn ansatte (40%) teknisk bakgrunn. Fordelingen av utdanningsbakgrunn er presentert i figur 5 og utdanningslengde er presentert i figur 6.

Resultatene ble analysert med bruk av standard statistikkverktøy.

Svar	Antall	% av svar	
Mindre enn 20	10	7.7%	 7.7%
Mellom 20 og 49	13	10%	 10%
Mellom 50 og 99	5	3.8%	 3.8%
Mellom 100 og 499	21	16.2%	 16.2%
Mellom 500 og 999	11	8.5%	 8.5%
Mellom 1000 og 1999	10	7.7%	 7.7%
Mellom 2000 og 4999	40	30.8%	 30.8%
Mer enn 5000	20	15.4%	 15.4%

Figur 4. Hvor mange årsverk har din virksomhet totalt?

Svar	Antall	% av svar	
Teknisk	70	51.5%	 51.5%
Juridisk	9	6.6%	 6.6%
Økonomisk administrativ	32	23.5%	 23.5%
Annet	25	18.4%	 18.4%

Figur 5. Utdanningsbakgrunn.

Svar	Antall	% av svar	
Grunnskole eller kortere	0	0%	 0%
Videregående skole	2	1.5%	 1.5%
Fagbrev	4	2.9%	 2.9%
Universitet eller høyskole, under tre år	14	10.3%	 10.3%
Universitet eller høyskole, bachelorgrad eller tilsvarende	49	36%	 36%
Universitet eller høyskole, mastergrad eller mer	67	49.3%	 49.3%

Figur 6. Utdanningslengde

6. Resultat

6.1. Viktighet av grønne anskaffelser

Undersøkelsen startet med en del generelle spørsmål om grønne anskaffelser. Først ble de spurt om viktigheten av grønne anskaffelser (I hvilken grad mener du grønne anskaffelser er viktig?). Svaralternativene var en skala fra 1-5 hvor 1 er lite viktig og 5 er svært viktig. Her var gjennomsnitt 4,09 og median 4. Under 6 prosent valgte de laveste to verdiene (1 og 2). Ledere rangerer viktigheten noe lavere (3,94) enn andre ansatte (4,23). Det er også en variasjon mellom respondenter fra kommuner (3,96), fylkeskommuner (3,77) og statlige virksomheter (4,39). Dette er resultat som anskaffelsesundersøkelsen fra 2022 også har avdekket⁴⁴. For ansatte med høyskole eller universitetsutdanning øker viktigheten ut fra lengden på utdanningen. Det må bemerkes at respondenter med teknisk utdanning rangerer viktigheten av grønne anskaffelser lavere (3,78) enn andre. Det er også en økning i rangering av viktighet for respondenter i større virksomheter, der respondent i virksomheter med mer enn 1000 ansatte i gjennomsnitt gir verdien 4,22 mot 3,93 for respondenter i virksomheter under 1000 ansatte. Generelt sett er dette høye tall, og gjenspeiler nok den økte oppmerksomheten rundt grønne offentlige anskaffelser i samfunnet generelt og offentlig forvaltning spesielt. Variasjonene mellom respondentene er ofte små og ligger i grenseland relatert til statistisk signifikans, så en bør ikke legge for mye vekt på disse.

6.2. Egen kompetanse innen grønne anskaffelser

Respondentene ble bedt om å rangere sin egen kompetanse innen feltet grønne anskaffelser, også her med svaralternativene på en skala fra 1-5 hvor 1 er svært lav og 5 er svært høy. Gjennomsnittet lå her på 2,96 med medianverdi 3, begge på midten av skalaen. Det var liten variasjon basert på utdanningstype, stilling, eller utdanningslengde. Når det gjaldt alder, er vurdering av egen kompetanse stigende jo eldre man blir. For forvaltningsnivå ser en samme tendens som i spørsmålet om viktighet (kapittel 6.1), fylkeskommunalt ansatte rangerer sin kompetanse innen feltet lavest (2,7), deretter kommunalt ansatte (2,9), mens statlige ansatte vurderte sin egen kompetanse høyest (3.1). Også her er variasjonene små, så en bør ikke legge for mye vekt på disse variasjonene.

I spørsmål der svaralternativene har en skala fra 1-5 blir ofte verdiene 1-3 sett på som lave, mens verdiene 4-5 sees som høye. Med det som utgangspunkt, definerer 25% av respondentene sin egen kompetanse innen grønne anskaffelser som høy, mens 75% definerer den som lav.

6.3. Egen organisasjons prestasjon innen grønne anskaffelser

Her ble spørsmålet «Kan du gi din vurdering om hvordan din organisasjon presterer i forhold til grønne anskaffelser?» stilt. Gjennomsnittlig vurdering var 2,99 og medianverdi 3, på en skala fra 1-5, altså midt på skalaen. Her oppgir ansatte i kommuner lavest verdi (2,72), fylkeskommuner (2,89), mens statlige ansatte oppgir høyest verdi (3,36). Vi finner ikke noen nevneverdige forskjeller i svarene basert på alder, utdanning, virksomhetens størrelse eller mellom ledere og ansatte. Bruker vi samme tilnærming som i kapittel 6.2 svarer 27,7% (alternativ 4 og 5) at egen organisasjon presterer bra, mens de resterende 62,3 % (alternativ 1-3) vurderer egen organisasjons prestasjon som mindre bra.

6.4. Pådriver for grønne anskaffelser

Respondentene ble spurt om hvem i og rundt deres organisasjon de ser på som pådriver for grønne anskaffelser. Svaralternativene var politisk ledelse, virksomhetens øverste leder, fagsjef/fagansvarlig, innkjøpsleder, innkjøper eller andre, og svaralternativene kunne vektet liten grad, middels grad eller stor grad. Medianalternativene for alle svar var 2 og snittverdi

---

⁴⁴ Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), *Anskaffelsesundersøkelsen*.

rundt 2, med virksomhetens øverste leder og fagsjef/fagansvarlig som viktigst (2,15 og 2,13), og innkjøper/andre som minst viktig (1,97). Selv om svarene er like, er det forskjeller i besvarelsene basert på forvaltningsnivå. Statlig ansatte vektlegger politisk ledelse, virksomhetens øverste ledelse og fagsjef/fagansvarlig høyere enn kommunalt og fylkeskommunalt ansatte. Kommunalt ansatte vektlegger innkjøpsleder som den viktigste pådriver, mens fylkeskommunalt ansatte vektlegger politisk ledelse som viktigst.

6.5. Kompetansebehov

Et viktig formål med undersøkelsen var å kartlegge kompetansebehov innen grønne anskaffelser i sektoren. Respondentene fikk spørsmål om hvilke kompetanser de hadde behov for, med følgende alternativ:

- Generell innføring i grønne anskaffelser.
- Utarbeidelse av grønn anskaffelsesstrategi.
- Kompetanse om regelverk.
- Oppfølging/monitorering/rapportering/ benchmarking av grønne innkjøp.
- Kompetanse om gjennomføring av innovative anskaffelser.
- Kontraktoppfølging.
- Annet.

Hvert alternativ kunne vektet lite behov, middels behov, og stort behov. Gjennomsnittsverdiene for alternativer utenom «Annet» lå mellom 2,3 og 2,4, altså mellom middels behov og stort behov. Alternativer «Annet» hadde lavest gjennomsnittsverdi 1,68, noe som kan indikere at de andre alternativene ble sett på som dekkende av kompetansebehovet. De med teknisk utdanningsbakgrunn eller annen utdanning vektla behov for generell kompetanse innen grønne anskaffelser og kompetanse om regelverk høyere enn ansatte med juridisk eller økonomisk administrativ utdanning. Ledere tilkjennegir mindre behov for kompetanse enn ansatte for alle alternativene utenom kompetanse om gjennomføring av innovative anskaffelse, men variasjonene er små så det kan ikke trekkes noen klare konklusjoner. De høye verdiene av alle alternativene kan indikere at vi har truffet på aktuelle temaer for kompetansebehov. Det at samlealternativet «Annet» scorer markant lavere enn de andre alternativene kan også indikere at det ikke er åpenbare alternativer som er utelatt.

6.6. Organisering av kompetansebehov.

Som en oppfølging til spørsmålet om kompetansebehov ble det også spurt om hvordan denne kompetansen kan utvikles. Alternativene var:

- Kortere kurs.
- Etterutdanning generelt.
- Etterutdanning, masternivå.
- Deltagelse i leverandørutviklingsprogram eller lignende.
- Etablering av kompetansenettverk.
- Sertifisering.

Det ble også spurt om respondentene ønsket tilbud som krever fysisk tilstedeværelse og digitale tilbud. Svaralternativene var 1-3, der 1 er mindre viktig og 3 svært viktig. Her scoret kortere kurs (2,59) og etablering av kompetansenettverk (2,45) høyest, mens etterutdanning på masternivå (1,47) og sertifisering (1,79) lavest. Digitale tilbud (2,31) scoret vesentlig høyere enn tilbud som krever fysisk tilstedeværelse (1,79). Vi fant ingen signifikante forskjeller i ønskene basert på utdanning, forvaltningsnivå, alder, størrelsen på virksomheten eller om respondentene var ledere. Dette kan indikere at det ikke er forskjeller, men det kan også indikere at utvalget er for lite.

6.7. Om innkjøpsfunksjon.

Det ble til slutt spurt en del spørsmål om innkjøpsfunksjonen i virksomheten. Svaralternativene gikk fra 1 til 5, der 1 var Svært liten grad og 5 Svært høy grad. Både i utarbeidelsen av undersøkelsen og i fokusintervjuene ble det av enkelte påpekt at mange av anskaffelsene i sektoren ble gjennomført relatert til prosjekt uten at det nødvendigvis var en innkjøpsavdeling/funksjon involvert. Dette ble også påpekt av noen av respondenten i en tilbakemeldingsmulighet de hadde i spørreskjemaet.

Første spørsmål lød: I hvilken grad oppmuntres innkjøpsfunksjonen til å utføre grønne anskaffelser? Gjennomsnittet på svarene ga verdien 3,44, median 4. Neste spørsmål gikk på villigheten til å investere i kompetanseoppbygging (I hvilken grad er du villig til å investere i å bygge mer kompetanse for å gjøre innkjøpsfunksjonen i stand til å lykkes med grønne anskaffelser?). Resultatet her var et gjennomsnitt på 3,78 og median 4. Her responderte de med juridisk utdanningsbakgrunn med den høyeste verdien (4,44), mens de med teknisk bakgrunn responderte med lavest verdi (3,5). Vi spurte også om det gis tilbakemelding til innkjøpsfunksjonen (I hvilken grad gis det tilbakemelding til innkjøpsfunksjonen om gjennomføring av grønne anskaffelser?) der snittverdien var 2,82 og median 3. Til slutt fikk respondenten anledning til å gi en vurdering av sin innkjøpsfunksjon i forhold til kompetanse innen grønne anskaffelser. Der var både gjennomsnitt (2,98) og median (3) midt på skalaen. Med referanse til bruk av 1-5 skale som nevnt i kapittel 6,2 og 6,3 kan det argumenteres med at ca. 30% av respondentene vurderer egen innkjøpsfunksjonskompetanse som høy (svaralternativ 4 & 5), mens ca. 70% vurderer den som lav. Ut over det som er nevnt, var det små variasjoner i svarene i forhold til forvaltningsnivå, alder, størrelse på virksomhet eller utdanningsbakgrunn.

6.8. Evaluering og læring

Det ble også spurt om evaluering og læring av grønne anskaffelser (I hvilken grad blir gjennomføring av grønne anskaffelser evaluert i forhold til læring og forbedring?). Svaralternativene var aldri (1), av og til (2) og alltid (3). Her var snittverdien 1,87 og median 2. Her ga statlige ansatte høyest verdi (2,06), så fylkeskommunale ansatte (1,77) med kommunalt ansatte lavest (1,74). Ledere svarte at dette gjøres oftere (1,98) mens andre ansatte ga gjennomsnittlig verdi 1,73.

6.9. Annet

Det ble stilt noen spørsmål som ikke ga noen nevneverdig verdi for denne rapporten. De er utelatt her. Respondenter hadde også mulighet til å gi skriftlige tilbakemeldinger om annet som de mente var viktig i forhold til kompetanse om grønne anskaffelser eller til undersøkelsen. Her var det blant annet nevnt tydelige kontraktsmaler og veiledere, utfordringer i små virksomheter, grønne anskaffelser i forhold til økonomi (vekting) og at teknisk kompetanse blir involvert tidlig i anskaffelsesprosessen. En oversikt over spørsmålene med resultat finnes i appendiks A.

7. Oppsummering og veien videre

Undersøkelsen bekrefter funn fra en del andre undersøkelser angående grønne anskaffelser. Offentlig ansatte innen samferdselssektoren mener grønne anskaffelser er viktig. De rangerer sin egen kompetanse midt på skalaen og vurderer sin egen organisasjons prestering i forhold til grønne anskaffelser midt på skalaen. Begge svar kan indikere noe lav score. Respondentene er også involvert i grønne anskaffelser. Det er litt forskjellige svar på hvem som er de viktigste pådriverne for grønne anskaffelser i sektoren ut fra hvilket forvaltningsnivå respondenten tilhører. Angående ønsket om hvordan kompetansehevingen skal organiseres er det tre funn det er verd å legge merke til:

1. Respondentene ønsker kortere kurs.

2. Respondentene ønsker å delta i kompetansenettverk.
3. Respondentene ønsker digitale tilbud.

Ønske om formelle utdanningstilbud for eksempel på masternivå er ikke rangert høyt. Dette kan sees i sammenheng med at ansatte i sektoren allerede har et høyt utdanningsnivå. Respondentene i denne undersøkelsen har et høyt utdanningsnivå der nesten 50% av respondentene har en mastergrad. Vi finner liten variasjon i hvilke typer kompetanse som etterspørres, der alle foreslåtte tema scorer høyt. Det er derfor nærliggende å anta at alle foreslåtte tema er relevant for sektoren. Under er disse satt opp i prioritert trekkefølge ut fra svarene i undersøkelsen:

4. Utarbeidelse av grønn anskaffelsesstrategi.
5. Generell innføring i grønne anskaffelser.
6. Kompetanse om regelverk.
7. Oppfølging/monitorering/rapportering/benchmarking av grønne innkjøp.
8. Kompetanse om gjennomføring av innovative anskaffelser.
9. Kontraktoppfølging.

Vi fant svært små variasjoner i svarene i forhold til om respondentene hadde en lederfunksjon eller ikke. Det er derfor nærliggende å anta at temaene over (4-9) og organisering av tilbud (1-3) dekker begge gruppene.

En rekke offentlige og private aktører tilbyr generelle kurs innen grønne offentlige anskaffelser. Av disse kan nevnes Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), NIMA – Norsk Forbund for Innkjøp og Logistikk, kommunesektorens organisasjon (KS) og Leverandørutviklingsprogrammet (LUP). Felles for flere av disse tilbudene er at de er på et generelt nivå. Flere av aktørene fasiliterer også faglige nettverk. Det finnes i tillegg en rekke private aktører som har spesialisert seg på fasilitering av faglige nettverk, for eksempel EGN. DFØ har blitt kritisert for at en del av deres materiell utarbeidet for grønne anskaffelser er lite kjent⁴⁵. Det kan tenkes at utdanningstilbudet også kunne vært bedre kjent.

Universiteter og høyskoler har som en av sine oppgaver å bidra til livslang læring og tilby etter- og videreutdanning⁴⁶. Dette gjøres på mange måter, som f. eks skreddersydde kurs, tilbud om deltakelse i enkeltemner ved høyskoler og universitet, til større kurspakker tilbudt på deltid. Høgskolen i Molde, Norges Handelshøyskole (NHH), Norges Tekniske- og Naturfaglige Universitet (NTNU) og Universitetet i Bergen har sammen med en del offentlige aktører utviklet et årstudium i offentlige anskaffelser. Dette initiativet har også resultert i opprettelsen av anskaffelsesakademiet, som har som formål å løfte kompetansen innen offentlige anskaffelser. Disse og andre høyere utdanningsinstitusjoner har utviklet studieemner og bachelor- og mastergrads programmer som inneholder elementer av den etterspurte kunnskap og kompetanse avdekket i denne undersøkelsen. Flere av disse emnene og programmene er tilrettelagt for deltidsstudier og nettstudier. Svarene fra denne undersøkelsen indikerer at fulle studieprogram ikke er det som etterspørres høyest. Majoriteten av respondentene har høyere utdanning på bachelor- eller masternivå. Det må antas at dette gjenspeiler den generelle utdanningssituasjonen for ansatte i samferdselssektoren som jobber innen feltet grønne anskaffelser. En må derfor anta at de etterspør utdanningstilbud på et forholdsvis høyt nivå.

Universitets og høyskolesektoren har den nødvendige fagkompetansen til å tilby emner og kurs innen grønne anskaffelser. Dette gjøres også i dag. Eksempler på dette er:

- NTNU: Offentlige anskaffelser: Verdiskaping, innovasjon og orkestrering av økosystemer. 7,5 studiepoeng, samlingsbasert, masternivå.
- BI: Offentlige anskaffelser - innovasjon og bærekraft. 7,5 studiepoeng, nett og samlingsbasert, bachelornivå.

---

⁴⁵ Riksrevisjonen, *Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser*.

⁴⁶ Kunnskapsdepartementet, "Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven)," (2005). <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15/>.

- Nord Universitet: Innovative og sirkulære anskaffelser. 7,5 studiepoeng, nettbasert, bachelornivå.
- Kristiania: Bærekraftige offentlige anskaffelser. 15 studiepoeng, samlingsbasert, masternivå.
- Høgskolen i Molde. Sustainability and Negotiation in Public Procurement. 2,5 studiepoeng, masternivå.

Disse tilbudene er imidlertid omfattende, de fleste 7,5 studiepoeng. Alle inngår i egne studieprogram for å oppnå en master- eller bachelorgrad. Arbeidsmengden for 7,5 studiepoeng tilsvarer 25% aktivitet for en fulltidsstudent i et semester. Universitets og høyskolesektoren utvikler også egne etter- og videreutdanningstilbud som ikke kvalifiserer til studiepoeng. Dette er imidlertid resurskrevende. Et alternativ kan være å utvikle kortere intensive seminar innen temaene 4-9 nevnt tidligere. Dette kan f.eks. være av en til to ukers varighet, der en typisk blir kreditert et mindre antall studiepoeng. Disse kan med fordel også tilbys digitalt og kan i tillegg tilbys UH institusjonenes ordinære studenter. Hvis en i tillegg kan fasilitere nettverksbygging f. eks i form av diskusjonsgrupper, distribusjon av kontaktinformasjon, invitasjon til fagdager eller lignende, kan dette dekke flere ønsker respondentene i denne undersøkelsen etterspør. UH sektoren er en viktig interessent i å utvikle kunnskap og kompetanse innen grønne offentlige anskaffelser. Fagpersoner derfra bør derfor ha en sentral rolle i dette arbeidet. Om det er UH sektoren selv eller andre offentlige og private aktører som skal organisere dette arbeidet, tar ikke denne rapporten stilling til.

8. Appendiks, resultat fra spørreundersøkelse.

Grønne offentlige anskaffelser

Hvilken type offentlig virksomhet jobber du i?

Antall svar: 136

Svar	Antall	% av svar	
Statlig	51	37.5%	 37.5%
Fylkeskommunal	27	19.9%	 19.9%
Kommunal	58	42.6%	 42.6%
Offentlige foretak/selskap	0	0%	0%
Annet	0	0%	0%

Hvor mange årsverk har din virksomhet totalt?

Antall svar: 130

Svar	Antall	% av svar	
Mindre enn 20	10	7.7%	 7.7%
Mellom 20 og 49	13	10%	 10%
Mellom 50 og 99	5	3.8%	 3.8%
Mellom 100 og 499	21	16.2%	 16.2%
Mellom 500 og 999	11	8.5%	 8.5%
Mellom 1000 og 1999	10	7.7%	 7.7%
Mellom 2000 og 4999	40	30.8%	 30.8%
Mer enn 5000	20	15.4%	 15.4%

Alder

Antall svar: 136

Svar	Antall	% av svar	
Under 30 år	7	5.1%	 5.1%
30-40 år	29	21.3%	 21.3%
40-50 år	37	27.2%	 27.2%
50-60 år	44	32.4%	 32.4%
Over 60 år	19	14%	 14%

Utdanning

Antall svar: 136

Svar	Antall	% av svar	
Grunnskole eller kortere	0	0%	0%
Videregående skole	2	1.5%	 1.5%
Fagbrev	4	2.9%	 2.9%
Universitet eller høyskole, under tre år	14	10.3%	 10.3%
Universitet eller høyskole, bachelorgrad eller tilsvarende	49	36%	 36%
Universitet eller høyskole, mastergrad eller mer	67	49.3%	 49.3%

Utdanningsbakgrunn

Antall svar: 136

Svar	Antall	% av svar	
Teknisk	70	51.5%	 51.5%
Juridisk	9	6.6%	 6.6%
Økonomisk administrativ	32	23.5%	 23.5%
Annet	25	18.4%	 18.4%

Hvilken type stilling/funksjon har du?

Antall svar: 135

Svar	Antall	% av svar	
Leder (f.eks. politisk ledelse, virksomhetens øverste leder, fagsjef/fagansvarlig, annen leder)	67	49.6%	49.6%
Ansatt som gjennom mitt virke kan påvirke grønne anskaffelser i samferdssektoren, f.eks. fagperson, innkjøpsleder, innkjøper eller anskaffelsesrådgiver.	68	50.4%	50.4%

I hvilken grad mener du grønne anskaffelser er viktig?

Skala fra 1-5 hvor 1 er lite viktig og 5 er svært viktig

Antall svar: 136

Snitt: 4.09

Median: 4

Svar	Antall	% av svar	
1	2	1.5%	1.5%
2	6	4.4%	4.4%
3	18	13.2%	13.2%
4	62	45.6%	45.6%
5	48	35.3%	35.3%

Hvordan rangerer du din egen kompetanse innenfor feltet grønne anskaffelser

Skala fra 1-5 hvor 1 er svært lav og 5 er svært høy

Antall svar: 136

Snitt: 2.96

Median: 3

Svar	Antall	% av svar	
1	5	3.7%	3.7%
2	32	23.5%	23.5%
3	65	47.8%	47.8%
4	32	23.5%	23.5%
5	2	1.5%	1.5%

Kan du gi din vurdering om hvordan din organisasjon presterer i forhold til grønne anskaffelser?

Skala fra 1-5 hvor en er svært dårlig og 5 er veldig bra

Antall svar: **135**   Snitt: **2.99**   Median: **3**

Svar	Antall	% av svar	
1	6	4.4%	 4.4%
2	30	22.2%	 22.2%
3	63	46.7%	 46.7%
4	31	23%	 23%
5	5	3.7%	 3.7%

I hvilken grad involverer du deg i grønne anskaffelser?

Skala fra 1-5 hvor en er liten grad og 5 er høy grad

Antall svar: **136**   Snitt: **3.39**   Median: **3**

Svar	Antall	% av svar	
1	5	3.7%	 3.7%
2	15	11%	 11%
3	50	36.8%	 36.8%
4	54	39.7%	 39.7%
5	12	8.8%	 8.8%

Hvem er det som er pådrivere for grønne anskaffelser i og rundt din virksomhet?

1: Liten grad 2: Middels grad

3: Stor grad

Politisk ledelse

Antall svar: 135

Snitt: 2.07

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	30	22.2%	 22.2%
2	65	48.1%	 48.1%
3	40	29.6%	 29.6%

Virksomhetens øverste leder

Antall svar: 131

Snitt: 2.15

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	25	19.1%	 19.1%
2	61	46.6%	 46.6%
3	45	34.4%	 34.4%

Fagsjef/fagansvarlig

Antall svar: 132

Snitt: 2.13

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	15	11.4%	 11.4%
2	85	64.4%	 64.4%
3	32	24.2%	 24.2%

Innkjøpsleder

Antall svar: 129

Snitt: 2.02

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	23	17.8%	 17.8%
2	80	62%	 62%
3	26	20.2%	 20.2%

Innkjøper

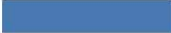

Antall svar: 129

Snitt: 1.97

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	27	20.9%	 20.9%
2	79	61.2%	 61.2%
3	23	17.8%	 17.8%

Andre

Svar	Antall	% av svar	
1	30	26.1%	 26.1%
2	59	51.3%	 51.3%
3	26	22.6%	 22.6%

Hvilken type kompetanse kunne du hatt behov for?

1: Lite behov 2: Middels behov 3: Stort behov

Utarbeidelse av grønn anskaffelsesstrategi

Antall svar: 135

Snitt: 2.37

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	14	10.4%	 10.4%
2	57	42.2%	 42.2%
3	64	47.4%	 47.4%

Kompetanse om regelverk

Antall svar: 133

Snitt: 2.35

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	12	9%	 9%
2	63	47.4%	 47.4%
3	58	43.6%	 43.6%

Oppfølging/monitorering/rapportering/benchmarking av grønne innkjøp

Antall svar: 135

Snitt: 2.33

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	14	10.4%	 10.4%
2	62	45.9%	 45.9%
3	59	43.7%	 43.7%

Kompetanse om gjennomføring av innovative anskaffelser

Antall svar: 133

Snitt: 2.31

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	17	12.8%	 12.8%
2	58	43.6%	 43.6%
3	58	43.6%	 43.6%

Kontraktoppfølging

Antall svar: 133

Snitt: 2.32

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	13	9.8%	 9.8%
2	65	48.9%	 48.9%
3	55	41.4%	 41.4%

Annet

Antall svar: 88

Snitt: 1.68

Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	34	38.6%	 38.6%
2	48	54.5%	 54.5%
3	6	6.8%	 6.8%

Hvordan kan denne kompetansen utvikles?

1: Mindre viktig   3: Svært viktig

Kortere kurs

Antall svar: 135   Snitt: 2.59   Median: 3

Svar	Antall	% av svar	
1	9	6.7%	 6.7%
2	38	28.1%	 28.1%
3	88	65.2%	 65.2%

Etterutdanning, generelt

Antall svar: 135   Snitt: 1.99   Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	32	23.7%	 23.7%
2	73	54.1%	 54.1%
3	30	22.2%	 22.2%

Etterutdanning, masternivå

Antall svar: 132   Snitt: 1.47   Median: 1

Svar	Antall	% av svar	
1	79	59.8%	 59.8%
2	44	33.3%	 33.3%
3	9	6.8%	 6.8%

Deltagelse i leverandørutviklingsprogram eller lignende

Antall svar: 131   Snitt: 1.97   Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	30	22.9%	 22.9%
2	75	57.3%	 57.3%
3	26	19.8%	 19.8%

Etablering av kompetansenettverk

Antall svar: 134 Snitt: 2.45 Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	5	3.7%	 3.7%
2	64	47.8%	 47.8%
3	65	48.5%	 48.5%

Sertifisering

Antall svar: 132 Snitt: 1.85 Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	45	34.1%	 34.1%
2	62	47%	 47%
3	25	18.9%	 18.9%

Tilbud som krever fysisk tilstedeværelse

Antall svar: 134 Snitt: 1.79 Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	47	35.1%	 35.1%
2	68	50.7%	 50.7%
3	19	14.2%	 14.2%

Digitale tilbud

Antall svar: 133 Snitt: 2.31 Median: 2

Svar	Antall	% av svar	
1	12	9%	 9%
2	68	51.1%	 51.1%
3	53	39.8%	 39.8%

I hvilken grad oppmuntres innkjøpsfunksjonen til å utføre grønne anskaffelser?

1: Svært liten grad   5: Svært høy grad
Antall svar: **132**   Snitt: **3.44**   Median: **4**

Svar	Antall	% av svar	
1	5	3.8%	 3.8%
2	17	12.9%	 12.9%
3	42	31.8%	 31.8%
4	51	38.6%	 38.6%
5	17	12.9%	 12.9%

I hvilken grad er du villig til å investere i å bygge mer kompetanse for å gjøre innkjøpsfunksjonen i stand til å lykkes med grønne anskaffelser?

Antall svar: **133**   Snitt: **3.78**   Median: **4**

Svar	Antall	% av svar	
1	4	3%	 3%
2	6	4.5%	 4.5%
3	29	21.8%	 21.8%
4	70	52.6%	 52.6%
5	24	18%	 18%

I hvilken grad gis det tilbakemelding til innkjøpsfunksjonen om gjennomføring av grønne anskaffelser?

1: Svært liten grad   5: Svært høy grad
Antall svar: **129**   Snitt: **2.82**   Median: **3**

Svar	Antall	% av svar	
1	15	11.6%	 11.6%
2	32	24.8%	 24.8%
3	45	34.9%	 34.9%
4	35	27.1%	 27.1%
5	2	1.6%	 1.6%

Hvordan vurderer du innkjøpsfunksjonen i din virksomhet sin kompetanse innenfor feltet grønne anskaffelser?

1: Svært lav kompetanse   2: Svært høy kompetanse
Antall svar: **128**   Snitt: **2.98**   Median: **3**

Svar	Antall	% av svar	
1	8	6.3%	 6.3%
2	30	23.4%	 23.4%
3	52	40.6%	 40.6%
4	33	25.8%	 25.8%
5	5	3.9%	 3.9%

Hvis du er leder: Hvilke krav stiller du til innkjøpsfunksjonen i din virksomhet sin kompetanse innen grønne offentlige anskaffelser?
 Hvis du jobber med innkjøp (f.eks. innkjøpsleder, innkjøper, anskaffelsesrådgiver): Hvilke krav stiller du til ledelsen i din virksomhet i forhold til grønne offentlige anskaffelser?

1: Svært lave krav   5: Svært høye krav
 Antall svar: **91**   Snitt: **3.25**   Median: **3**

Svar	Antall	% av svar	
1	3	3.3%	 3.3%
2	15	16.5%	 16.5%
3	36	39.6%	 39.6%
4	30	33%	 33%
5	7	7.7%	 7.7%

I hvilken grad blir gjennomføring av grønne anskaffelser evaluert i forhold til læring og forbedring?

1: Aldri   2: Av og til   3: Alltid
 Antall svar: **122**   Snitt: **1.87**   Median: **2**

Svar	Antall	% av svar	
1	36	29.5%	 29.5%
2	66	54.1%	 54.1%
3	20	16.4%	 16.4%

9. Referanseliste

- Anskaffelsesloven. (2016). . *Lov om offentlige anskaffelser* (LOV-2016-06-17-73). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2016-06-17-73>.
- Araujo, A. "Procurement Capacity Building in Developing Countries." Paper presented at the A presentation at the international public procurement conference: Fort Lauderdale, Florida, USA, 2004.
- Cheng, Wenjuan, Andrea Appolloni, Alessio D'Amato, og Qinghua Zhu. "Green Public Procurement, Missing Concepts and Future Trends – a Critical Review." *Journal of Cleaner Production* 176 (2018/03/01/ 2018): 770-84. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.12.027>.
- Commission, EU. *Public Procurement for a Circular Economy: Good Practice and Guidance*, 2017.
- Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). *Anskaffelsesundersøkelsen*. (2022). https://anskaffelser.no/sites/default/files/2022-06/Anskaffelsesundersokelsen_hovedrapport_2022.pdf.
- . *Handlingsplan for Økt Andel Klima- Og Miljøvennlige Offentlige Anskaffelser Og Grønn Innovasjon*. (2021). https://anskaffelser.no/sites/default/files/2021-09/dfo_handlingsplan_2021_01.pdf.
- "Kriterieveiviseren – Veileder Til Bærekraftige Krav." 2023, lest 19.04.2023, <https://kriterieveiviseren.anskaffelser.no/>.
- Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). *Utgifter Til Offentlige Innkjøp*, 2023. Economics, Oslo. *Gevinstanalyser Av Grønne Anskaffelser*. (2017). <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M960/M960.pdf>.
- "Gpp Good Practice." 2010, lest 21.04.2023, https://ec.europa.eu/environment/gpp/case_group_en.htm.
- EU. "Directive 2014/24/Eu on Public Procurement." 2014.
- European Commission. *Procurcompeu – the European Competency Framework for Public Procurement Professionals*. (2020). https://commission.europa.eu/system/files/2020-12/procurcompeu-ecf_for_pp_en.pdf.
- European Commission. *Study on “Strategic Use of Public Procurement in Promoting Green, Social and Innovation Policies”*. Brussels, 2015.
- European Commission. *Buying Green! A Handbook on Green Public Procurement*. Brussels, Belgium, 2016.
- Eurostat. "Statistics for the European Union’s (Eu) Manufacturing Sector." *Annual detailed enterprise statistics for industry*. (2015). https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Manufacturing_statistics_-_NACE_Rev._2.
- Klimaloven. (2017). *Lov om klimamål* (LOV-2017-06-16-60). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-60>.
- Meld. St. 22 (2018-2019). *Innkjøp – Effektive Og Profesjonelle Offentlige Anskaffelser*. Nærings- og fiskeridepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-22-20182019/id2641507/>
- Michelsen, Ottar, og Luitzen de Boer. "Green Procurement in Norway; a Survey of Practices at the Municipal and County Level." *Journal of Environmental Management* 91, no. 1 (2009/10/01/ 2009): 160-67. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2009.08.001>.
- Ministers, Nordic Council of. *Benefits of Green Public Procurement*, 2009.
- Nærings- og fiskeridepartementet. *Forslag Til Skjerpede Miljøkrav I Offentlige Anskaffelser*, 2022. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-3/id2938509/>

- Obwegeser, Nikolaus, og Sune Dueholm Müller. "Innovation and Public Procurement: Terminology, Concepts, and Applications." *Technovation* 74-75 (2018/06/01/ 2018): 1-17. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.technovation.2018.02.015>.
- "Public Procurement." 2023, lest 06.03.2023, <https://www.oecd.org/gov/public-procurement/>.
- "What Is Public Procurement?", lest 23.10.2023, <https://www.oecd.org/governance/ethics/public-procurement.htm>.
- OECD, Difi and. *Sustainable Public Procurement in Norway 2020, Testing the Maps Module on Sustainable Public Procurement (Spp)*, 2020.
- Patrucco, Andrea Stefano, Davide Luzzini, og Stefano Ronchi. "Research Perspectives on Public Procurement: Content Analysis of 14 Years of Publications in the Journal of Public Procurement." *Journal of Public Procurement* 17, no. 2 (2017): 229-69. <https://doi.org/10.1108/JOPP-17-02-2017-B003>.
- Riksrevisjonen. *Riksrevisjonens Undersøkelse Av Grønne Offentlige Anskaffelser*. (Oslo, Norway: 2022). <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2021-2022/gronne-offentlige-anskaffelser.pdf>.
- SSB. *Offentlig Forvaltnings Inntekter Og Utgifter*, 2023.
- . *Utfordringer Med Fornybart Drivstoff*, 2022.
- Sönnichsen, Sönnich Dahl, og Jesper Clement. "Review of Green and Sustainable Public Procurement: Towards Circular Public Procurement." *Journal of Cleaner Production* 245 (2020/02/01/ 2020): 118901. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.118901>.
- Testa, Francesco, Eleonora Annunziata, Fabio Iraldo, og Marco Frey. "Drawbacks and Opportunities of Green Public Procurement: An Effective Tool for Sustainable Production." *Journal of Cleaner Production* 112 (2016/01/20/ 2016): 1893-900. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.09.092>.
- Testa, Francesco, Paolo Grappio, Natalia M. Gusmerotti, Fabio Iraldo, og Marco Frey. "Examining Green Public Procurement Using Content Analysis: Existing Difficulties for Procurers and Useful Recommendations." *Environment, Development and Sustainability* 18, no. 1 (2016/02/01 2016): 197-219. <https://doi.org/10.1007/s10668-015-9634-1>.
- Uyarra, Elvira, og Kieron Flanagan. "Understanding the Innovation Impacts of Public Procurement." *European Planning Studies* 18, no. 1 (2010/01/01 2010): 123-43. <https://doi.org/10.1080/09654310903343567>.
- "Om Anskaffelser i Statens Vegvesen." 2023, lest 23.10.2023, <https://www.vegvesen.no/fag/leverandor/dette-ma-du-som-leverandor-vite/>.
- Universitets- og høyskoleloven. (2005). *Lov om universiteter og høyskoler* (LOV-2005-04-01-15). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15/>.
- WTO. "Agreement on Government Procurement 2012 and Related Wto Legal Texts." 2012.

Høgskolen i Molde

PO.Box 2110

N-6402 Molde

Norway

Tel.: +47 71 21 40 00

post@himolde.no

www.himolde.no